

ALAPVETŐ JOGOK BIZTOSA
AZ ENSZ NEMZETI ÉMBERI JOGI INTÉZMÉNYE

Az alapvető jogok biztosának

JELENTÉSE

az AJB-1262-13/2023. számú ügyben,
rendőrségi panaszeljárás tárgyában.
(Előzmény ügy: RI-AJBH-766/2020.)

Előadó: dr. Lukácsi Dániel Csaba

Érintett szerv(ek): Budapesti Rendőr-főkapitányság
kerületi Rendőrkapitányság

2023.

Az eljárás megindítása

r (alatti lakos, a továbbiakban: panaszos)
panaszt nyújtott be a 2020. december 11-én a kerületi Rendőrkapitányságon (a továbbiakban: Rendőrkapitányság) történtek miatt.

A panaszos beadványában sérelmezte, hogy hiába próbálta személyesen kikérni a 2020. december 4-én, bejelentése alapján történt rendőri intézkedésről készült dokumentációt, továbbá, hogy ennek során vele szemben elfogadhatatlan hangnemben kommunikáltak.

Tekintettel arra, hogy a beadványban megfogalmazott sérelmek felvetik a panaszos alapvető jogainak sérelmét, továbbá figyelemmel a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 92. §-ának (1) bekezdésében, valamint az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény 18. §-ának (1) bekezdése f) pontja és 39/F. §-ában foglalt hatásköri szabályokra, vizsgálatot indítottam.

Az érintett alapvető jogok

- Az emberi méltósághoz való alapvető jog [Alaptörvény II. és III. cikk (1) bekezdés]
- A tisztességes hatósági eljáráshoz való alapvető jog [Alaptörvény XXIV. cikk]

Az alkalmazott jogforrások

- Magyarország Alaptörvénye
- Az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény [a továbbiakban: Ajbt.]
- A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény [a továbbiakban: Rtv.]
- A panaszokról és a közérdekű bejelentésekről szóló 2013. évi CLXV. törvény [a továbbiakban: 2013. évi CLXV. törvény]
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény [a továbbiakban: Infotv.]

A tényállás megállapításai

1. A panaszbeadvány

A panasz szerint a panaszos 2020. december 11-én 14 óra 30 perc körül bement a Rendőrkapitányságra, hogy – „kapcsolattartás akadályoztatása” miatt – indítandó bírósági ügyéhez kikérje a 2020. december 4-ei rendőri intézkedésről készült „jegyzőkönyvet”. A panaszossal hiába közölte korábban egy rendőr, valamint az ügyvédje, hogy ezt a dokumentumot kikérheti, számára azt nem adták ki. A panaszos sérelmezi továbbá, hogy a Rendőrkapitányságon egy rendőr „kifigurázta” és kiabált vele, majd miután a panaszos kérte, hogy ezt ne tegye, megfenyegette, hogy előállítják.

2. A rendőrség álláspontja

A panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kértem a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint kértem, hogy küldjék meg az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

a) *A Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) Hivatala mb. vezetőjének tájékoztató levele* a következő releváns információkat tartalmazza:

A panaszos 2020. december 11-én az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: ORFK) Ellenőrzési Szolgálat Központi Panaszirodáján is panaszt tett, amelyet a Panasziroda továbbított a BFRK felé.

A BRFK a panaszt a 2013. évi CLXV. törvény szerinti eljárásban vizsgálta ki. A kivizsgálás eredményeként kiderült, hogy a panaszos által kért rendőri jelentést ki kellett volna adni a panaszos számára. A panaszos számára a kért dokumentációt kiadták, tőle pedig elnézést kértek.

A panaszos a lefolytatott vizsgálattal szemben 2021. január 14-én kelt levelében szintén panasszal élt, valamint felvilágosítást kért az azzal kapcsolatos jogorvoslati lehetőségekről. A BRFK tájékoztatta a panaszost, hogy a 2013. évi CLXV. törvény szerinti eljárásban nincs lehetőség további jogorvoslatra. A panaszos 2021. január 18-án kelt levelében nemtetszését fejezte ki ezzel kapcsolatban, amelyet követően a BRFK ismét tájékoztatta a panaszost a további jogorvoslati lehetőségek hiányáról, valamint arról, hogy a panaszos kérését teljesítették.

b) *A Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele* a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A panasszal érintett időben Sz. N. r. törzszakos volt a szolgálatparancsnok. G. Sz. biztonsági őr a fenti napon 14 óra 35 perckor értesítette a szolgálatparancsnokot, hogy a panaszos iratokat szeretne kikérni. A szolgálatparancsnok – szolgálati egyenruhában, napszaknak megfelelő köszöntést követően – megkérdezte a panaszost, hogy pontosan mit szeretne. A panaszos elmondta, hogy egy korábbi rendőri intézkedésre vonatkozó jelentést/jegyzőkönyvet szeretne kikérni a gyermekével való láthatás akadályozásával összefüggésben. A szolgálatparancsnok tájékoztatta a panaszost, hogy nem adhat ki intézkedésről jelentést, de az ilyen iratok hatósági vagy bírósági eljárás keretében, megkeresés alapján kikérhetőek. A panaszos ezt nem fogadta el, hangosan követelte a jelentés kiadását. A szolgálatparancsnok elismételte a már elmondottakat és kérte azok tudomásulvételét, ám panaszos ezt nem fogadta el, kiabálva követelte a kért iratot. A szolgálatparancsnok közölte a panaszossal, hogy amennyiben folytatja a kiabálást, garázdaság miatt előállíthatják. Ezt értékelhette a panaszos fenyegetésnek. Miután a panaszos közölte, hogy panaszt fog tenni, a szolgálatparancsnok megadta az ehhez szükséges azonosító adatait.

Az érintett intézkedésről készült jelentés másolati példányát a szolgálatparancsnoknak nem állt módjában kiadni, mivel hivatali munkaidőn túl erre nincs lehetősége. Arra hivatali munkaidőben az ügykezelő jogosult, amennyiben az érintett intézkedést követően nem indul szabálysértési-, büntető-, illetve közigazgatási hatósági eljárás. Mivel a panaszossal szemben feljelentést tett volt párja zaklatás miatt, amely alapján 2020. november 29-én büntetőeljárás indult, így a jelentés kiadására nem volt lehetőség.

c) *A parancsnoki kivizsgálás* a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

G. Sz. biztonsági őr beszámolója alapján a szolgálatparancsnok nem emelte fel a hangját, nem figurázta ki és nem fenyegette a panaszost.

d) *A BRFK hivatalvezetője Rendőrkapitányság vezetőjének írt tájékoztató levele* a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

Figyelemmel az Infotv. 26. §-ának (2) bekezdésére, a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személyre vonatkozó bizonyos információk közérdekből nyilvános adatnak minősülnek. Ezzel összefüggésben, az *ORFK 29000/11766/2020. ált.* számú állásfoglalása alapján megállapítható, hogy a rendőri jelentés – amennyiben az intézkedést követően szabálysértési-, büntető-, illetve közigazgatási hatósági eljárás nem indul – a közérdekből nyilvános adatok körébe nem tartozó információktól megfosztva, anonimizált formában kiadható.

e) *A panaszos számára írt első tájékoztató levél* a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

A szolgálatparancsnok nem adott megfelelő tájékoztatást a panaszos számára a kért jelentés kiadhatóságával összefüggésben. Ennek megfelelően intézkedtek a jelentés kiadása érdekében.

A tájékoztató levél szerint a szolgálatparancsnok a vonatkozó normáknak megfelelően, határozott, tárgyilagos hangnemben kommunikált a panaszossal.

A panaszost tájékoztatták továbbá arról, hogy a kiabálás garázdaság szabálysértését valósíthatja meg, amely tettenérés alapján előállítással végződhet.

f) *A panaszos számára írt második és harmadik tájékoztató levél* a fentiekhez képest a következő releváns információkat tartalmazza:

Az első tájékoztató levélben foglaltakat a BRFK fenntartotta, továbbá tájékoztatta a panaszost, hogy a 2013. évi CLXV. törvény nem biztosít további jogorvoslati lehetőséget.

A BRFK felhívta továbbá a panaszos figyelmét arra, hogy a panasz alapján a szükséges vizsgálatot elvégezték, a kért jelentés kiadása érdekében pedig intézkedtek.

g) *A Rendőrkapitányság által megküldött egyéb dokumentumok* a panaszügy elbírálása szempontjából további releváns információt nem tartalmaznak, így azok ismertetésétől eltekintek.

A vizsgálat megállapításai

A panaszos sérelmezte, hogy hiába próbálta személyesen kikérni a 2020. december 4-én, bejelentése alapján történt rendőri intézkedésről készült dokumentációt, továbbá, hogy ennek során vele szemben elfogadhatatlan hangnemben kommunikáltak.

1. A 2020. december 4-ei rendőri intézkedésre vonatkozó dokumentumok kikérése tekintetében.

A panaszos álláspontja szerint hiába kérte, hogy adják ki számára az érintett rendőri intézkedésre vonatkozó iratot.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a panaszos valóban nem kapta meg a kért iratot, a Rendőrkapitányság szolgálatparancsnoka ezzel összefüggésben arról tájékoztatta a panaszost, hogy ilyen irat nem adható ki a panaszos kérésére, de bírósági

vagy hatósági eljárás keretében kikérhető. A BRFK ugyanakkor panasz eljárás keretében megállapította, hogy a kért iratot a Rendőrkapitányságnak ki kellett volna adnia, a szolgálatparancsnok pedig téves tájékoztatást adott a panaszos számára. A panasz eljárás végével kiadták a kért iratot a panaszosnak, tőle pedig elnézést kértek.

Figyelemmel arra, hogy a panaszos kérésének a rendőrség eleget tett, továbbá elismerte a Rendőrkapitányság szolgálatparancsnokának tévedését, e sérelem vonatkozásában külön vizsgálat nélkül megállapítom, hogy a panaszos alapvető jogát érintő visszásság – összességében – nem történt.

Felhívom a figyelmet ugyanakkor a következőkre.

A BRFK által lefolytatott panasz eljárás nem volt megfelelő. Az Rtv. hivatkozott 92. §-a szerinti rendőrségi panasz eljárás helyett – törvénysértő módon – a 2013. évi CLXV. törvény szerinti eljárás keretében kezelték a panaszos ügyét. Felhívom a figyelmet arra, hogy a 2013. évi CLXV. törvény szerinti panasz eljárásra csak abban az esetben kerülhet sor, ha a panasz vagy kérelem olyan egyéni jog- vagy érdeksérelem megszüntetésére irányul, amelynek elintézése nem tartozik más – így különösen bírósági, közigazgatási – eljárás hatálya alá [1. § (2)]. A rendőri intézkedésekkel szembeni panaszok kezelése immár 2008. január 1-je óta az Rtv. 92. §-ának hatálya alá tartozik.

Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint, akinek a IV-V. Fejezetben – a 46/A-46/C. § kivételével –, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy – amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát az alapvető jogok biztosa által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően ba) az országos rendőrfőkapitány, bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója, bd) az idegenrendészeti szerv főigazgatója bírálja el.

Jelen panaszügyben a szolgálatparancsnok az Rtv. 11. §-a körében – figyelemmel az Infotv. vonatkozó normáinak megfelelően [Infotv. 28-31. §] – volt köteles eljárni és az Rtv. 24. §-ának megfelelően volt köteles felvilágosítást adni a panaszos számára. E kötelezettségek mind az Rtv. 92. §-a szerinti intézkedés fogalma alá tartoznak. Értelemszerűen a közérdekű adat, illetve közérdekből nyilvános adat megismerése iránti igény kezelésének konkrét módjára és az azzal összefüggő jogorvoslati rendre az Infotv. rendelkezései az irányadóak [Infotv. 28-31. §], ugyanakkor az ilyen igény bármiféle kezelésének elmaradása – a tisztességes hatósági eljárás vonatkozásában (nem érintve az információszabadság érvényesülésének kérdését) –, valamint az ezzel összefüggő felvilágosítás-adási kötelezettség rendőrségi panasz eljárás keretében vizsgálendő.

A szolgálatparancsnok tehát az Rtv. 92. §-a szerinti intézkedés keretében volt köteles eljárni a panaszos kérése alapján, így az ezzel összefüggő panasz vizsgálatát az Rtv. 93/B. § szerinti hatósági eljárás keretében kellett volna elvégezni.

2. A szolgálatparancsnok fellépésének módja, hangneme tekintetében.

A panasz szerint a szolgálatparancsnok a panaszost „kifigurázta”, elfogadhatatlan hangnemben kommunikált, továbbá vele szemben fenyegetően lépett fel.

A rendőrség által rendelkezésre bocsátott dokumentumok tanúsága szerint a szolgálatparancsnok a vonatkozó normáknak megfelelően, határozott, tárgyilagos hangnemben kommunikált a panaszossal, őt nem figurázta ki, vele nem kiabált. A panaszos ugyanakkor – a rendőrség álláspontja szerint kiabált a szolgálatparancsnokkal, aki erre reagálva közölte vele, hogy amennyiben folytatja a kiabálást, garázdaság miatt őt előállíthatják. Ezt értékelhette a panaszos fenyegetésnek.

a) A bánásmód tekintetében.

Az Rtv. már hivatkozott 2. §-a (1) bekezdése második mondatának megfelelően a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

Az Rtv. 16. §-ának (4) bekezdése szerint a rendőr nem alkalmazhat [...] megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

A megalázó bánásmód vagy büntetés körébe tartozó magatartások lényege, hogy az érintettben olyan félelmet, lelki gyötrelmet és alsóbbrendűségi érzést okoznak, amelyek alkalmasak arra, hogy a testi és lelki ellenállását megtörjék. Az ilyen magatartások okozta gyötrelmet mértéke – és ezzel együtt alapjogsértő volta – ugyanakkor függ az adott eset körülményeitől (pl. a bánásmód időtartamától, az áldozat nemétől, korától, stb.).

Amennyiben a szolgálatparancsnok a panaszost valóban „kifigurázta”, fenyegette, úgy az akár a megalázó bánásmód tilalmába ütközhetett.

Amennyiben a rendőrség álláspontja a valós, azaz a szolgálatparancsnok a vonatkozó normáknak megfelelően bánt a panaszossal, és pusztán felhívta figyelmét a garázdaság szabálysértés elkövetésének lehetséges következményeire, a rendőri fellépés nem okozott visszásságot.

A garázdaság szabálysértése (Szabs. tv. 170. §) vonatkozásában valóban igaz ugyanis, hogy egy kiabálva követelőző magatartás felvetheti annak szükséges mértékű gyanúját, amelynek – ha az érintett rendőri felszólítás ellenére nem hagy fel cselekményével – lehet következménye előállítás [Rtv. 33. § (2) bekezdés f) pont]. Amennyiben tehát a panaszos valóban kiabálva követelte az érintett iratok kiadását, joggal szólította fel őt a szolgálatparancsnok – a várható következményekre való figyelmeztetés mellett – arra, hogy garázda cselekményével fel kell hagynia.

Nem áll rendelkezésre olyan harmadik féltől származó információ, vagy bármilyen, az eseményeket rögzítő felvétel, amely alkalmas lenne a helyzet tisztázására.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság vonatkozásában nem áll módomban állást foglalni.

b) A hangnem tekintetében.

A panasz ezen eleme kapcsán ismét felhívom a figyelmet az Rtv. 2. §-ában foglaltakra. Szükségesnek tartom kiemelni továbbá a Rendőri Hivatás Etikai Kódexét (a továbbiakban: Etikai Kódex), amely iránymutatásul szolgál a Rendőrség számára a rendőrök által követendő

magatartás tekintetében. Az Etikai Kódex 1. pontjának második mondata a rendőrré vonatkozóan előírja: „Önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az 5. pont szerint: „[a] rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit előítéletektől és indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt mástól sem tűri el”. A 7. pont utolsó mondata szerint: „[t]udatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős”.

Amennyiben a szolgálatparancsnok valóban kiabált a panaszossal, az visszásságot okozhatott, mindezt azonban a rendőrség tagadja. Nem áll rendelkezésre olyan harmadik féltől származó információ, vagy bármilyen, az eseményeket rögzítő felvétel, amely alkalmas lenne a helyzet tisztázására.

A panaszosi és rendőrségi álláspontok között ellentmondás feszül, amely ellentmondást a rendelkezésre álló információk alapján feloldani nem lehet, így e tekintetben a panaszos alapvető jogát érintő visszásság vonatkozásában nem áll módomban állást foglalni.

Javasolt intézkedések

A visszásságok jövőbeni megelőzése érdekében – az Ajbt. 31. §-a (1) bekezdésének és az Rtv. 92. §-a (1) bekezdésének megfelelően – **felkérem az Országos Rendőr-főkapitányság vezetőjét, hogy hívja fel az érintett szolgálati állomány figyelmét arra, hogy a rendőri intézkedésekkel szembeni panaszokat az Rtv. 92. §-a szerinti eljárás keretében szükséges kivizsgálni.**

Budapest, 2023. az elektronikus dátumbélyegző szerint

Dr. Kozma Ákos

